

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten [af Axel Kristensen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2817, fremsættelsen i tidenden sp. 2406).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Kampmann): Efter det foreliggende lovforslag skal vi for enfamilieshuses vedkommende helt opgive bestemmelsen i statsskattelovens § 4 b. Som jeg allerede tidligere har oplyst her i tinget, går denne bestemmelse ud på, at lejeværdien af bolig i den skattepligtiges egen ejendom skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst med et beløb svarende til, hvad der kan opnås ved udleje af den pågældende ejendom. Når særlige forhold gør denne målestok mindre egnet, kan værdien fastsættes skønmæssigt, og for enfamilieshuse har ligningsrådet skønnet, at værdien for det kommende skatteår bør forhøjes fra 3½ pct. til 4 pct. af ejendomsværdien. Det er denne forhøjelse, forslagsstillerne vil hindre med deres lovforslag.

Jeg har forstået forslagsstillerne således, at de i og for sig ikke bestrider, at ligningsrådets værdiansættelse af bolig i egen ejendom er i overensstemmelse med de gældende regler. Det, man ønsker, er at få ændret reglen, således at lejeværdien for ejere af enfamilieshuse ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst ansættes til et beløb, der er lavere end det, der kunne opnås ved udleje. Som begrundelse herfor henviser forslagsstillerne bl. a. til, at nogle af ejerne af enfamilieshuse er pensionister med små indtægter, og andre er yngre mennesker med børn. Det forekommer mig imidlertid

at være en noget spinkel begrundelse for et lovforslag som det foreliggende. Selv om man erkender, at pensionister og yngre familier med børn bør beskattes lempeligt, kan dette synspunkt dog ikke føre til, at alle ejere af enfamilieshuse skal have skattelettelse. Der er jo også mange ganske velstillede medborgere, der foretrækker at bo i eget hus. Hvis man vil hjælpe pensionister og yngre familier med børn — det kan der være god grund til — vil det da ikke være rimeligere at gennemføre en ordning, der kommer disse grupper til gode, hvad enten de bor i eget hus eller til leje? De skatteydere, der bor til leje, vil jo næsten altid betale en husleje, der ligger højere end den lejeværdi, der efter de gældende regler skal ansættes for en tilsvarende bolig i et enfamilieshus.

Den ærede ordfører for forslagsstillerne var også inde på den betragtning, at ejerne af enfamilieshuse bør have lempet deres indkomstskat, fordi de rammes hårdt af de stigende ejendomsskatter. Imidlertid er ejendomsskatterne af udlejningsejendomme jo også steget. Denne stigning er lagt på huslejen, og samtidig er der sket yderligere stigning af lejen i ældre ejendomme. De pensionister og børnerige familier, der bor til leje, har ingen mulighed for at fradrage stigningen i husleje ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst. De skatteydere, der bor i eget hus, har derimod ret til at fradrage deres ejendomsskatter og deres øvrige driftsudgifter på huset i den beregnede lejeværdi. Selv med en lejeværdi på 4 pct. af ejendomsværdien vil denne fradragsret medføre, at et meget stort antal villaejere får et ejendomsunderskud — alle, der beskæftiger sig med ligning, ved det — og dette underskud kan de fradrage i deres øvrige indkomst. På denne baggrund må det vel være mindre vel motiveret alene at lempe beskattningen for ejerne af enfamilieshuse.

I det hele taget forstår jeg ikke rigtig, hvorfor man stiller forslag om ændring i indkomstbeskattningen, når det er ejendoms-skatterne, man er utilfreds med. Det ville

[Finansministeren.]

da være naturligere at søge selve ejendomsbeskatningen ændret. Jeg tror, det ærede medlem vil få lejlighed til at tage stilling til dette spørgsmål senere i folketingsåret.

Noget andet er, at der måske kunne være grund til at overveje, om de principper, hvorefter vi hidtil har opgjort værdien af bolig i eget enfamilieshus, nu også er formålstjenlige. Indkomstopgørelsen for et enfamilieshus er jo meget omstændelig, hvad alle ejere af sådanne huse ved. Først beregner man en lejeindtægt for ejeren. Derefter fradrager man i denne indtægt en lang række udgiftsposter, bl. a. til skatter, renter og vedligeholdelse. Navnlig denne sidste post giver ofte anledning til diskussion med skattemyndighederne, fordi det er svært at skønne over, hvornår der er tale om egentlige vedligeholdelsesudgifter, og hvornår det drejer sig om ikke-fradragsberettigede udgifter til forbedring af ejendommen.

Allerede skattelovskommissionen fremkom med et forslag, der var langt enklere end de gældende regler. Det blev imidlertid kritiseret fra forskellige sider dengang. Siden er der i Sverige indført en nyordning, som det formentlig var værd at se på i det udvalg, jeg meget gerne ser nedsat til at behandle det foreliggende forslag.

Jeg vil henstille, at man i stedet for at gennemføre det fremsatte forslag tager spørgsmålet om en forenkling af de gældende regler op til nærmere overvejelse i folketingsudvalget. Jeg vil meget gerne bidrage til, at vi igennem disse overvejelser når frem til mere enkle og retfærdige regler på dette område. Jeg kan derfor slutte med at takke forslagsstillerne for det initiativ, de her har taget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Axel Kristensen): Under debatten i anledning af mit spørgsmål til den højtærede finansminister om, hvorvidt han ville medvirke til en drøftelse af den procent af ejendomsskyldværdien, man ville ansætte for lejeværdien af bolig i egen ejendom, sagde jeg udtrykkeligt, at mit formål ikke var at rejse en almindelig debat om principspørgsmål på nærværende tidspunkt, for det ville ikke gavne de mennesker, jeg særlig tænkte på, idet det drejede sig om det kommende skatteår. Jeg sagde udtrykkeligt, at dem,

jeg tænkte på, var de ældre, ikke fordi de var ældre, men fordi inflationen havde bragt dem i en vanskelig situation. Der er en stor gruppe mennesker, som ved stor sparsommelighed har skaffet sig en bolig for at have tryghed på deres gamle dage. De bliver nu gennem den politik, der føres, og gennem den inflation, der er, berøvet en væsentlig del af deres opsparings værdi og skal have ansat værdien af bolig i egen ejendom væsentlig højere, således at de derigennem igen bliver ringere stillet. For at klargøre, hvad det var, jeg mente, gav jeg et eksempel; det står i Folketingsstidende sp. 2306, dér kan man læse det, og jeg skal ikke gentage det.

Jeg tror, det bliver meget svært at finde en metode, som man kan sige er retfærdig på dette område, fordi der foreligger så mange forskellige synspunkter, at der fra næsten alle sider kan føres argumenter i marken for hvad som helst. Jeg kan ikke se, at der er nogen forfærdelig stor retfærdighed i, at den kapital, man sætter i én ting, skal man beregne en rente af, medens man har lov til at sætte sine penge i en hel række andre forbrugsting, som der ikke skal beregnes renter af. Man kan købe malerier og hænge dem på væggen i sit hjem; det har man lov til; der skal ikke beregnes renter af denne kapital eller af den glæde, man har af sine malerier. Man kan plante smukke træer i sin have, så får haven større værdi, og man skal betale større indkomstskat, fordi man har sat penge i det. Hvis man køber en bil på afbetaling og derved får en renteudgift, så kan man trække den fra i indtægten. Hvis man køber og sætter sig i gæld, kan man trække fra; man kan trække rente af al gæld fra, så vidt mig bekendt da. Man skal heller ikke ansætte renteværdien af den bil, man kører i skoven i.

Der kan fremføres alverdens synspunkter for og imod. Det, jeg har ønsket at føre frem, er, om det i øjeblikket, hvor vi har haft en stærk inflation, er rimeligt at stille store grupper af mennesker, der har opført sig fornuftigt, sparet sammen til en bolig at bo i, når de bliver gamle, at stille dem ringere nu. Hvis man ville ind på en principiel drøftelse af disse spørgsmål, kunne man være blevet ved de 3½ pct. og så have drøftet dem, når vi havde fået den nye

[Axel Kristensen.]

vurdering til efteråret. Da ville man ikke kunne undgå at se på, hvorledes disse spørgsmål skulle behandles.

Jeg finder det rimeligt at gennemføre det lovforslag, jeg her har fremsat.

Holger Eriksen: Når det gælder om at bevare en økonomisk fordel, som en eller anden klasse med urette har oppebåret, finder man gerne en stakkels gammel enke, der skal bruges som bevis for, at det ville være urimeligt, i hvert fald uheldigt, at foretage en ændring. For den ærede ordfører for forslagsstillerne består enken i dette tilfælde i de gamle mennesker, der på et tidligere tidspunkt har købt et en-familieshus, og som nu opdager, at deres indtægter på grund af inflationen kun vanskeligt lader dem dække udgifterne, eller, som det hedder i den presse, der har rejst denne sag: gennem det, der nu er foreslået, bliver de jaget fra hus til hjem.

Det er inflationen, der har gjort det, siger den ærede ordfører. Lad os derfor et øjeblik se på de pågældende og deres forhold til inflationen. Reglen er jo ved køb af en villa, at udbetalingen er forholdsvis ringe, og at man efterhånden afbetaler på gælden. Afbetalingen sker her ved penge, der bliver mindre og mindre værd, hvilket jo har været en fordel for køberen. Hvis ejeren nu har lån for de to tredjedele af værdien, og denne, som af den ærede ordfører nævnt, er steget med 40 pct., betyder det ikke blot, at hans ejendomskapital er steget med 40 pct., nej, den er også steget med 40 pct. af de to tredjedele, han skyldte bort, og er derved blevet mere end fordoblet, eller sagt på en anden måde: det, som kreditorerne har tabt ved inflationen, har ejeren modtaget i form af gevinst. Vedkommende er således ikke blevet dårligt behandlet af udviklingen.

Heroverfor gøres gældende, at kapitalforøgelsen først bliver effektiv ved salg; men det er jo ikke rigtigt. Kapitalforøgelsen giver grundlag for optagelse af nye lån, der kan bruges til at leve for.

Lad os dernæst se på, hvilke beløb der er tale om. Netop med den kategori af medborgere, som den ærede ordfører henviser til, er det vel ikke nødvendigt at bruge de største villaer som eksempel. Lad os

tage en med en handelsværdi på 80 000 kr., hvilket formentlig vil svare til en vurderingsværdi af 60 000 kr. En sådan villas overskud vil efter den nye ordning blive øget med 300 kr., eller rettere sagt: dens underskud vil blive formindsket med 300 kr. Det betyder for en mand med en skala-indtægt på 10 000 kr. en årlig skatteforøgelse på 78 kr., og naturligvis, hvis man tager en villa med en værdi af 40 000 kr., bliver skatteforhøjelsen kun på ca. 50 kr. Det er jo ikke så forfærdelig meget, og navnlig ikke når man tager hensyn til, at for kommuneskattens vedkommende gælder, at jo større indtægten bliver, jo lavere bliver skatteprocenten, og så vil man igen se, at ikke engang dette beløb betegner den egentlige merudgift; den bliver mindre end nævnt.

Nu er det jo sådan, at det er ikke så forfærdelig lang tid siden, at man gennemførte en væsentlig forhøjelse af ydelserne for statslån. Det var i høj grad de to partier, de ærede forslagsstillere repræsenterer, som gik ind for, at man skulle have denne forhøjelse. Det var en forhøjelse af en helt anden størrelsesorden. Da tænkte man ikke på hus og hjem, da tænkte man ikke på de stakkels grundejere; det er først nu, man er kommet til den opfattelse, og man får uvilkårligt en mistanke om, at det ikke kan være ud fra hensynet netop til dem, der har de små villaer; det må snarere være ud fra hensynet til dem, der har de store, at man har fremsat forslaget. Det er dem, man vil spare.

Hvis de ærede forslagsstillere virkelig ville tage hensyn til de små, kunne de være kommet med et forslag om f. eks. at sætte de 3½ pct. ned til 3 pct. for de villaer, der har en ejendomsskyldværdi under 35 000 kr., og så ansætte 6 pct. som det rimelige for de øvrige. Det havde der været nogen mening i. Så havde man præciseret det sociale formål. Jeg mener ikke, det er heldigt med en sådan skattelovgivning, men så havde der i hvert fald været konsekvens i det, man fremfører. I øjeblikket synes jeg ikke, der er det.

Jeg er gået så indgående ind på denne side af sagen i håb om, at jeg til gengæld kunne opnå, at den ærede ordfører ville beskæftige sig med den anden side af sagen, hvilket den presse, der har angrebet for-

[Holger Eriksen.]

højelsen, omhyggeligt har undgået vel vidende, at hvis dette forhold blev bekendt, ville der ikke være noget grundlag for kritikken. Jeg tænker her på begrebet lighed for loven. Det faktiske er jo, at ejere af enfamilieshuse i lang tid i meget høj grad har været skattemæssigt begunstiget, begunstiget endog i et sådant omfang, at det er ubegribeligt, at andre skatteborgere, først og fremmest lejere, ikke har rejst sig i enstemmig protest.

Hvis en mand køber et enfamilieshus til 100 000 kr., er det sandsynligt, at det vil blive vurderet til 80 000 kr. Man kan ikke heroverfor anføre, at det samme vil ske, hvis han køber et hvilket som helst andet hus. Det viser sig af den sidste statistik over forholdet mellem vurderingssummer og salgspriser, at salgspriserne for enfamilieshusene, i hvert tilfælde i København, har ligget 35 pct. over vurderingssummerne, medens derimod salgspriserne for udlejningsejendommene kun har ligget 13 pct. over vurderingssummerne. Allerede her ligger der altså en stor fordel for køberen; i det tilfælde, jeg har nævnt, bliver han fri for at betale formueskat af 20 000 kr., hvilket naturligvis ikke betyder noget, hvis han er under formueskattegrænsen. Der er imidlertid mange villaejere, der ligger over denne grænse.

Den næste fordel får han i det øjeblik, ejendomsskatteskemaet skal gøres op. Værdien af egen lejlighed sættes efter det nye forslag til 4 pct. af de 80 000 kr., altså 3 200 kr., men hvis det nu er således, at han kun har udbetalt 20 000 kr. i villaen, er det vel sandsynligt, at forrentningen af restgælden i gennemsnit vil kræve 6 pct., det giver en udgift på 4 800 kr.; desuden fradrages udvendig og indvendig vedligeholdelse, mange forskellige forsikringer, grundskatter, kloakafgift, vejafgift, udgift til snekastning uden for egen grund o. s. v. Det kan meget let løbe op til 2 000 kr. Udgiften bliver da 6 800 kr. og det skattemæssige underskud 3 600 kr. årlig. Det vil sige, at den pågældende får skattefrihed for et tilsvarende beløb, som dog i realiteten øges med 1 000 kr., nemlig renterne af de 20 000 kr., han har indbetalt; hvis han havde investeret dem på anden måde og fået rente af dem, skulle han have betalt skat af denne rente.

For mit eget vedkommende — og jeg er den lykkelige ejer af et enfamilieshus — havde jeg sidste år et skattefrit underskud på 1 200 kr., men da jeg har investeret godt 20 000 kr. i ejendommen, bliver det snarere 2 400 kr., som samfundet for mit vedkommende undlader at kræve skat af. Jeg kender et medlem af det høje ting, som har et skattemæssigt underskud på sit enfamilieshus på 4 000 kr. Der kan nævnes mange andre eksempler af tilsvarende art. Jeg står f. eks. her med et skatteskema, hvor et hus til 56 000 kr.s vurderingsværdi har et underskud på 1 844 kr., og så har ejeren endda ikke haft udgifter til vedligeholdelse i det pågældende år. Havde han haft det, kunne han let være kommet op på ca. 2 500 kr., som blev gjort skattefrit. I det hele taget kan man jo fastslå, at den skattemæssige begunstivelse, som staten giver ejerne af enfamilieshusene, normalt stiger proportionalt med villaens størrelse, men også for de små huse kan fradraget have betydning.

Jeg kan nævne et tilfælde, hvor 2 mænd arbejdede på den samme virksomhed med den samme løn. Ingen af dem havde børn. Den ene købte uden udbetaling en villa til 35 000 kr. Den anden lejede en 2 værelses lejlighed til en leje af 3 000 kr. årlig. Den første bolig var vel ikke så moderne som den sidstnævnte, men den var til gengæld meget større, og der fulgte have med. Han kom også til at sidde billigere i den end den mand, der sad i udlejningslejligheden, men forskellen — ikke på de to mænds skattepligtige indtægt, men på deres skat — blev 700 kr. Man kan også sige det på den måde, at så meget måtte manden i den dyre 2 værelses lejlighed betale mere i skat, for at kammeraten kunne sidde billigt i sin villa.

Man taler om hensynet til hjemmene og samfundets interesse i enfamilieshuse. Hvad det første angår, er det mærkeligt, at hensynet stopper op netop ved enfamilieshusene. Hvis der er to lejligheder — og samfundet var i sin tid, da bolignoden var størst, stærkt interesseret i at have huse med to lejligheder — ja, så findes de fordele, som eksisterer for ejeren af enfamilieshuset, aldeles ikke. Ejeren må, som den højtærede finansminister har oplyst, ansætte sin lejlighed til et beløb, der svarer til det øvrige lejeniveau, og så må man da spørge, om de mennesker, der bor i disse

[Holger Eriksen.]

tofamilieshuse, ikke betyder lige så meget og har krav på det samme som dem, der bor i enfamilieshuse. Man kan også rejse det spørgsmål, om det er mere værdifuldt at sørge for en ramme om hjemmet for dem, der bor i enfamilieshus, end for dem, der bor i tofamilieshus, og akkurat det samme kan man jo for så vidt sige om dem, der bor i andelsboligforeninger. Hvorfor skal de stilles ringere end de andre?

Det er rigtigt, at samfundet har været interesseret i, at der bliver bygget, og denne interesse gav sig udslag i fritagelse for bygningskat, en fritagelse, der er opretholdt, og den giver sig også udslag i lån, der i indtil 20 år skulle slippe med en forholdsvis ringe ydelse. Det sidste har man ændret og som nævnt i særlig grad som følge af de krav, de partier, de ærede forslagsstillere repræsenterer, har fremsat. Men der har aldrig nogen sinde været tale om, at der skulle gives almindelige skattemæssige begunstigelser til dem, der havde enfamilieshusene. Man siger, at den, der køber et enfamilieshus, pålægger sig selv en tvangsopsparing i form af afdrag på prioriteterne, og det er rigtigt; men gælder det samme ikke for den, der bor i en andelsboligforening? Ja, gælder det i virkeligheden ikke også for lejeren i en udlejnings-ejendom, blot med den ændring, at han tvangsopsparer ikke til fordel for sig selv, men til fordel for ejeren?

Jeg kan heller ikke se, at der samfundsmæssigt er nogen forskel på den, der anbringer 20 000 kr. i et hus, og den, der lader samme beløb stå i en bank eller en sparekasse. I det første tilfælde finder den direkte investering sted, i det andet anvender sparekassen pengene til byggelån eller til indkøb af obligationer, som nødvendigvis må sælges for at holde byggeriet i gang. Der er bare den forskel, at for den førstnævnte bliver renteafkastningen skattefri og mere til, medens den sidstnævnte må betale skat af hver øre, pengene giver i rente. Derfor tror jeg ærlig talt ikke, at den slags fremmer opsparingen. Jeg har den største sympati for ejere af enfamilieshuse — jeg ville personlig være ulykkelig over at skulle bo på anden måde — men det er uretfærdigt, at de, der ikke har råd til at bo i et sådant hus, gennem deres skatter

skal yde bidrag til de fordele, som enfamilieshusejeren får. Man må nu engang indstille sig på, at også lejere er en slags mennesker og har krav på skattemæssigt at blive behandlet på samme måde som dem, der tilfældigvis er ejere af et hus.

På samme måde som den højtærede finansminister er jeg glad over, at forslaget er blevet fremsat. Det er jeg af forskellige grunde. Først og fremmest tør man vel regne med, at i udvalget vil de ærede medlemmer fra de to forslagsstillende partier, der i ligningsrådet har stemt for de 4 pct., få sæde og derfor blive nødt til at forklare, hvorfor de er gået ind for disse 4 pct., hvilket de sikkert har udmærket begrundelse for. For det andet håber jeg, at der i udvalget vil blive lejlighed til virkelig at få dokumenteret, hvor langt bedre ejere af enfamilieshuse skattemæssigt er stillet end lejere og dem, der bor i andelsboligforeninger, og for det tredje håber jeg ligesom den højtærede finansminister, at det resultat, man måtte komme til, vil blive en mere fornuftig ordening. Jeg kan ikke dér sige andet, end at jeg har uhyre stor sympati for den ordening, der var foreslået af skattekommissionen i sin tid, som dels er let og overskuelig, og som dels i langt højere grad end den nuværende ordening skaber retfærdighed på dette område.

Carsten Raft: Jeg vil først sige til det ærede medlem hr. Holger Eriksen, at der er vist ingen, der kritiserer de medlemmer af ligningsrådet, der har taget denne beslutning. De har taget den i overensstemmelse med loven og ment at følge loven så godt som muligt. Der er ingen, der betvivler deres ærlige og redelige vilje, men der er påvist en urimelighed i udviklingen, idet titusinder af mennesker på grund af bevægelser, som de intet har med at gøre, og som ligger ganske uden for deres område, kommer til at betale en væsentlig større skat. Derfor er det rimeligt, at spørgsmålet tages op til behandling, og det er gjort ved dette forslag.

Nu kan man altid drage forskellige sammenligninger, men jeg tænker på de folk, jeg især har med at gøre. Det er folk, der i ganske særlig grad bliver forfulgt af prisfordyrelser. Tænk på amtsskatterne, der efterhånden har antaget et ganske kolossalt

[Carsten Raft.]

omfang. Tænk på trafikpriserne, som stiger og stiger, modsat DSBs øvrige trafikpolitik. Der er masser af ting, som lægger sig oven på deres skat og gør det vanskeligt for dem. Og nu kommer der en ny vurdering, hvorved det hele skal stige igen. Mange, mange vælgere, jeg kender, der lever stille og fredeligt i deres hus, siger ganske ærligt: hvis jeg holder op med min forretning, eller hvis jeg går på pension, kan jeg ikke blive her i huset; vi har ikke råd til at betale disse vældige skatter og afgifter. Tænk blot på amtsskatten, hvad den kan betyde i så henseende.

Det ærede medlem talte om klasser. Hvis det er de klasser, jeg tænker på, tror jeg nu ikke, man kan sige, at de har råd til at betale andre for at skovle sne uden for deres hus. Dem kender jeg ikke noget til; de bor ikke dér, hvor jeg kender forholdene. Det er bestemte kategorier af mennesker, som vil bo i eget hus, og det er fra gammel tid en almindelig opfattelse, at det er en fornuftig måde at investere sine penge på; det er en sund måde, det er en god måde, det er en måde, som fortjener al mulig støtte. Derfor tror jeg, det vil vække megen opmærksomhed hos de pågældende, selv om vi lige har haft en enfamiliehusejer på talerstolen, som var meget begejstret over at skulle betale mere i skat. Amtsskatten stiger, samtidig med at der kommer ny vurdering næste år. Sådan bliver det ved og bliver det ved; de har ingen muligheder for at holde sig det fra livet.

Jeg vil meget anbefale, at forslaget behandles i et udvalg. Der er et spørgsmål, som er lidt uklart for mig, og som jeg vil bede om må blive behandlet samtidig i udvalget. Det er spørgsmålet om de lejligheder, der har vedligeholdelsespligt. Det er en temmelig gennemgående type i øjeblikket, og der er ingen mulighed for at trække noget fra, så vidt jeg ved, hverken for lejerne eller for ejerne. Så vidt jeg ved, er staten helt uden for den historie. Jeg vil bede om, at man kikker på dette, samtidig med at man behandler de andre sager. Jeg kan i øvrigt anbefale lovforslaget til villig behandling i udvalget og vedtagelse.

Axel Sørensen: Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger i den debat, der her føres

om det af oppositionen fremsatte lovforslag. Man tilsigter med lovforslaget at omstøde en gammel bestemmelse, der har været praktiseret i en lang årrække af ligningsrådet derved, at det træffer beslutning om, til hvilken procent boligværdien af enfamiliehuse, der bebos af ejeren, skal ansættes.

Efter at ligningsrådet i god tid har bragt til skatteyderens kendskab, at procentsatsen er ændret fra 3,5 til 4 for disse enfamiliehuse samt for sommerhuse, kommer man hastende med et forslag, som fratager ligningsrådet bemyndigelsen til at fastsætte den procentvise og skattemæssige boligværdi, til trods for at 80 pct. af selvangivelserne nu kan siges at være afleveret. De to partier har næsten altid villet give udtryk for at ville forenkle og billiggøre administrationen. Jeg mener, at dette her vel nok i så henseende kan siges at være det modsatte, hvis disse mange selvangivelser skulle omgøres, hvis man nu ville ændre ligningsrådets afgørelse. Jeg må derfor anse den i ligningsrådet truffne beslutning for at være fuldt gyldig, idet den er truffet ud fra den instruks, der omfatter ligningsrådets arbejde, og jeg understreger, at så vidt jeg forstår, er der i ligningsrådet truffet beslutning i fuld enighed, det vil sige også med tilslutning fra venstre og de konservative.

Af disse grunde kan jeg på det radikale venstres vegne ikke anbefale det foreliggende lovforslag. Jeg er af den opfattelse, at en institution som ligningsdirektoratet og derunder ligningsrådet uanset politisk udnævnelse skal kunne udføre sin gerning ud fra en retfærdig helhedsbetragtning.

Mit parti vil ikke modsætte sig, at man med henblik på de fremtidige skatteligninger tager ligningsrådets beføjelser op til en nærmere overvejelse, herunder om den måde med hensyn til at opgive en boligs værdi på, som i øjeblikket praktiseres, er den rigtige, om f. eks. konjunkturerne fortsat bør påvirke den skattepligtige indkomst eller ej. Personlig er jeg af den opfattelse, at en parceller fortsat bør have mulighed for uanset skatteberegningen at kunne bygge og bebo sit eget hus. Med henblik på den kommende nye ejendomsskyldvurdering, som har været nævnt, ønsker det radikale venstre, at spørgsmålet om en forhøjelse af bl. a. bygningsfradragene tages

[Axel Sørensen.]

op til behandling med det formål at få skabt en udligning med virkning ikke alene for stedfundne, men også for fremtidige stigninger i boligværdien.

Niels Andersen: Det fremgår af de allerede fremførte udtalelser, at det er et meget interessant spørgsmål, der her er rejst, og jeg synes egentlig, der er anledning til at sige tak til forslagsstillerne for, at det er draget frem, for det afsløres jo nu igennem det, der er fremført her, at der rent skattemæssigt er en betydelig forskelsbehandling af borgere, som er i besiddelse af enfamilieshuse, og borgere, der bor til leje.

Jeg ved ikke, hvor meget fornuftigt der f. eks. kan være i, at sådan noget som indvendig vedligeholdelse må gøres til underskud på skattebilletten for de folk, som har et enfamilieshus, hvorimod der for de folk, som har en lejlighed, ikke er tale om, at de må trække noget fra i deres boligudgifter. Man må efter min opfattelse tilstræbe en ensartet behandling af dem, der bor til leje, og dem, der har enfamilieshuse, og derfor rejser det spørgsmål sig, om ikke man skulle tage hele dette problem op til revision og undersøge, om den udgift, man har til at bo for, overhovedet skal have nogen indflydelse på den skattemæssige stilling, man i øvrigt har, og på den skattemæssige indkomst, der ligger til grund for selve skatteudskrivningen.

Det ærede medlem hr. Carsten Raft nævner amtsskatterne. Det er jo efterhånden inden for det konservative folkeparti og også inden for venstre blevet et slagord, sådan at forstå, at amtsskatterne får skyld for alverdens ting, men man skal dog huske på, at skal skatteyderne ikke betale amtsskatter, så får de så meget højere indkomstskatter at betale.

Jeg vil også gerne sige, at de trafikpriser, som det ærede medlem nævnedes, gælder dog både for de mennesker, der bor i enfamilieshuse, og dem, der er lejere, så det synes jeg ikke er noget som helst argument for de synspunkter, det ærede medlem førte i marken. Men det er jo rigtigt, at det er sundt og altid har været sundt at investere penge i egen ejendom. Men det spørgsmål, der trænger sig på efter min opfattelse, må være, om man overhovedet skal tage hen-

syn til, hvordan folk bor, når det gælder beregningen af beskatningsgrundlaget. Det spørgsmål ønsker jeg optaget i det udvalg, som skal behandle lovforslaget videre.

Alfred Jensen: Forslagsstillerne fremfører i motiveringen for lovforslaget de vanskeligheder, som unge mennesker med børn og private pensionister vil komme ud for som følge af de skatteforøgelser, der flyder af den ændrede bestemmelse angående ansættelse af lejeværdien af bolig i eget hus.

Jeg er enig i, at der flyder sådanne vanskeligheder af denne forhøjelse. Jeg tror også, man må fastslå, at det ikke alene gælder de unge mennesker og selvpensionisterne, som der her er tale om; der er andre, der er stillet på samme måde, for så vidt deres indtægter ligger på det niveau. Det er sådan set ikke noget nyt forhold. Vi står over for det den ene gang efter den anden. Vi står over for det, når der er nye vurderinger. Vi står over for det, hver gang vi ændrer beskatningen af grund og ejendom. Vi har gjort opmærksom på de vanskeligheder, manden med den beskedne indtægt, som bor i det lille hus, kommer ud for.

Tidligere har man sagt: ja men meningen med det er jo, at man så gennemfører lettelse på andre områder, i forbrugsbeskatningen eller i selve skatten. Hvis det var tilfældet, ville man jo tage lidt lettere på foretælsler af denne art, men det er det jo ingenlunde.

Jeg har haft lejlighed til ved forskellige behandlinger af lovforslag på dette område at gøre opmærksom på, at de forhøjede ejendomsskatter, som blev væltet over på manden med den lille indkomst, ikke betød lettelse på andre områder. Det kan man konstatere den ene gang efter den anden. Det kunne man konstatere efter den forhøjelse af ejendomsbeskatningen, der gennemførtes i forbindelse med ændringen af lejeloven og boligstøtloven. Der er kommuner, der påstår, at de har givet lettelse i den personlige skat svarende til det provenu, som skatten gav dem. Men det er jo ingenlunde rigtigt. Når man ser på, hvad denne ejendomsskat har indbragt, var der jo mulighed for langt, langt større lettelse i beskatningen end dem, som har givet; man har tværtimod krævet skatter

[Alfred Jensen.]

op med, har vi lov at sige, rund hånd og på en sådan måde, at det må give anledning til utilfredshed.

Derfor har vi, hver gang spørgsmål af den art har været til behandling, gjort opmærksom på, at man måtte tage hensyn til dem, der boede i de små huse, og som havde beskedne indkomster. Vi har gjort det, når vi har behandlet spørgsmålet om de forhøjede værdiansættelser ved vurderingerne; vi har talt for, at man forhøjede fradragsbeløbene i forbindelse med ejendomsskatten; vi har også gjort det, når grundstigningsskyldforslag har været til behandling, og vi stemte som sagt imod de love, der gennemførtes i forbindelse med huslejelovgivningen. Men derudover har vi forsøgt at hjælpe den del af medborgerne, som kommer ud for disse ekstraskatter, og som ikke får lettelse i beskatningen på anden måde end gennem en lempelse ved selve påligningen af indkomstskatten. På det punkt var forslagsstillerne til det foreliggende forslag jo ikke hjemme, da vi behandlede ligningslovsforslaget; her kunne det ærede medlem og hans medforlagsstillere have givet denne gruppe medborgere en hjælpende hånd, hvis de havde støttet et forslag som det, vi stillede, eller et forslag af anden art, som gav lettelse; det var man som sagt ikke ude efter. Jeg gør opmærksom på, at hvis man havde støttet et sådant forslag, hvis vi havde fået gennemført forslaget om, at man gav personer, der kun havde indtægter af samme størrelse som dem, lønarbejdere har, en lempelse, ville vi have fået et nedslag i indkomsterne på 1 000 kr. ved skattens beregning, og det ville have betydet en lettelse, som kunne hjælpe ikke alene dem, der bor i enfamilieshuse, men også dem, der bor i tofamilieshuse, og dem, der er lejere.

Jeg finder det ret interessant, at man i denne forbindelse tager lejernes forhold op til behandling. Der er lejere, der har spurgt, om det ikke var rimeligt, at den ekstra grundskyld, man gennemførte, ikke for at lægge en byrde på lejerne, men for at udjævne huslejeniveauerne i den gamle og den ny boligmasse, skulle kunne fradrages i deres skattepligtige indtægt. Nu rejser man spørgsmålet om de vedligeholdelsesomkostninger, som lejerne har. Ja, man burde vel

egentlig tage disse ting op, og der er naturligvis ikke noget i vejen for, at man kunne gennemføre en bestemmelse om, at den husleje-forhøjelse, som følger af de ekstra grundskatter og ejendomsskatter, der blev gennemført i samlingen 1958-59, kunne trækkes fra såvel af ejere som af lejere. Men det har jeg ikke hørt forslagsstillerne fremføre tanker om.

Det er vel ikke nogen tilfældighed, at forslagsstillerne fremdrager visse mindre-bemidlede grupper — sådan må jeg forstå det, selv om man naturligvis kan diskutere, hvor grænsen for „mindrebemidlet“ ligger. Man har i hvert fald ikke taget dem med de store huse og de store indkomster med, og det forstår jeg så godt. Jeg er enig i de betragtninger, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen gjorde gældende; jeg finder ingen anledning til at gentage dem. Men bortset herfra kommer man ikke uden om, at der er personer, der, når man gennemfører denne forhøjelse, kommer ud for en ekstraudgift, som stiller dem i en vanskeligere situation, end de har været i før; jeg måtte da også forstå finansministeren sådan, at han syntes, der var en vis begrundelse for, at man hjalp denne gruppe af medborgere. Jeg kunne tænke mig, at man hjalp dem på den måde, at man satte en grænse ved de 48 000 kr., som det ærede medlem hr. Holger Eriksen sådan set har nævnt, og sagde: for de ejendomme, som ligger derunder i ejendomsskyld, skal værdien af bolig i egen ejendom ikke beregnes med mere end 3½ pct.; de ejendomme, som ligger derover, kan derimod godt bære de 4 pct. Jeg har forstået det ærede medlem og forslagsstillerne sådan, at det egentlig var de dårligst stillede, de ville hjælpe, og hvis man kunne bekvemme sig til at gå den vej, kan vi gå ind for forslaget, for vi mener, at man bør række en hjælpende hånd til de grupper af medborgere, der her er nævnt. Jeg regner med, at også disse ting bliver taget i betragtning i udvalget.

Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen, selv om han ikke gik ind for tanken, dog kunne se, at der var en mulighed for ikke alene at blive stående på de 3,5 pct., men også at gå ned til 3 pct. Jeg sporer en vis velvilje i retning af at hjælpe den dårligst stillede del af dem, der bor i enfamilieshuse, og hvis der er interesse

[Alfred Jensen.]

herfor, vil det nok kunne nås. Jeg bemærkede, at finansministeren ikke i dag afviste forslaget med den motivering, han brugte forleden: det lader sig ikke gøre, skemaerne er sendt ud, mange har allerede udfyldt og indsendt dem. Over for den motivering siger man til sig selv: det er da mærkeligt, at man ikke kan foretage en regulering nedad; når det går opad, kan man nok finde udveje for at lægge udgifter på skatteborgerne, så er der ingen vanskeligheder, selv om det betyder forøget administration.

Jeg venter altså, at man i udvalget vil tage stilling til de tanker, jeg her har fremført, og jeg håber, at der ud af behandlingen af dette forslag vil komme en lettelse for de mindrebemidlede i enfamiliehuse.

Finansministeren (Kampmann): Det ærede medlem hr. Axel Kristensen har jo brugt flere motiveringer for sit forslag; der har været nævnt ejendomsskatte, der har været nævnt familier med børn og privatpensionisterne, og nu sagde det ærede medlem hr. Axel Kristensen, at det var den stærke inflation, vi havde i øjeblikket, der gjorde sig gældende. Jeg synes nu ikke, at vi netop i øjeblikket har, og heller ikke, at vi det sidste par år har haft så voldsom stærk en inflation. Tværtom har vi vel snarere haft en større prisstabilitet end i så mange år.

Jeg synes, at den drøftelse, der har været ført her, har været ganske interessant, også efter at jeg har hørt det ærede medlem hr. Carsten Raft, for jeg tror, at det ærede medlem virkelig ærligt vil hjælpe de folk, som det ærede medlem omgås, det er de folk — sådan forstod jeg det — de husejere, der selv fejrer sneen fra fortovet; jeg hører til dem, men jeg omgås jo ikke det ærede medlem så meget på den konto.

Det, som forslagsstillerne har tænkt sig, var, at folk med små indtægter og mange børn, når de boede i eget hus, skulle have en lempelse, og heroverfor har jeg spurgt: hvorfor skal folk med små indtægter, ældre

mennesker og familier med børn kun have hjælp, når de bor i eget hus? Hvorfor skal de ikke have hjælp, når de bor på anden måde? Det synes jeg dog de ærede medlemmer i og for sig skulle forklare os. Det, der vil ske, hvis vi gennemfører dette forslag, er, tror de ærede medlemmer jo, noget i retning af, at så vil skatten gå ned. Jeg har allerede prøvet at forklare de ærede medlemmer, dengang det ærede medlem hr. Axel Kristensen stillede sit spørgsmål, at skatten er afhængig af udgifterne i stat eller kommune; men det, vi her diskuterer, er jo skattegrundlaget, det er den indkomst, der skal lægges til grund. Og dér er det således, at hvis værdien af dette at bo i eget hus sættes ned, så bliver indkomstgrundlaget lavere, og så bliver bl. a. den kommunale skatteudskrivningsprocent højere, og det betyder igen, at de med små indtægter, der ikke bor i eget hus, kommer af med mere. Har de ærede medlemmer egentlig tænkt på det, når de har en sådan sympati for den gruppe af medborgere, en sympati, som vi alle deler? Mon de ærede medlemmer ikke i det hele taget har glemt, at det at arbejde for skattefradrag — det har jeg tit været inde på — medfører jo ikke en ændret samlet skatteudskrivning; det betyder blot en anden fordeling af skatteudskrivningen.

Der har været forslag fremme om, at man måske bare skulle søge at imødekomme de ærede medlemmer ved at beregne huslejeværdien af op til 30 000, 40 000, jeg ved ikke, måske 50 000 kr. med en lavere procent, medens så den del af værdien af ejendommen, der lå derover, skulle beregnes med en højere procent. Jeg går ud fra, at der her skulle være en ret betydelig forhøjelse, således at ligningsgrundlaget ikke ændredes væsentligt. Derigennem ville man i hvert tilfælde opnå, at de titusinder — for at citere det ærede medlem hr. Carsten Raft — som bor i eget hus, i eget hus, der har en betydelig værdi, ikke får en mindre indtægt, fordi man skal hjælpe pensionister og familier med børn og med små indtægter.

[Finansministeren.]

Jeg kan ikke nå til andet resultat, end at de ærede forslagsstillere ikke har tænkt sig helt grundigt om, dengang de fremsatte dette forslag.

Det ærede medlem hr. Carsten Raft sagde, at medlemmerne i ligningsrådet — og jeg forstod, at det ærede medlem her også tænkte på medlemmerne i rådet fra den konservative folketingsgruppe og fra venstres folketingsgruppe — sikkert ud fra en god indstilling havde været med til at fastsætte de 4 pct. Ja, det tror jeg også. Og jeg synes egentlig, at de ærede medlemmer måske kunne have rådspurgt disse kolleger, før de stillede dette forslag. Men nu er det stillet, og det har vist sig her under diskussionen, at der er god grund til at forhandle hele spørgsmålet om værdien af at bo i eget hus sammenholdt med, hvad det koster at bo til leje. Det, der må være formålet her, må være, at har folk samme økonomiske omstændigheder, må de behandles ens, hvad enten de bor i eget hus eller bor til leje. Har man en idé om, at man skal fremme det, at folk bygger deres eget hus, ja, så er det udmærket, men så må opgaven løses direkte, hvad der også på mange felter inden for lovgivningen er sket derigennem, at man giver tilskud dertil.

Jeg gentager mit tilsagn om at bidrage til, at hele dette spørgsmål kan blive virkelig undersøgt i et udvalg.

Ordføreren for forslagsstillerne (Axel Kristensen): Jeg beklager, at den højtærede minister ikke kan huske, hvad jeg sagde i fremsættelsestalen. Jeg lagde hovedvægten på inflation. For at vise det gav jeg et eksempel med en funktionær, der havde taget sin afsked for 5 år siden og fået en pension på 11 400 kr., og på 5 år var købeevnen af denne pension gået 2 000 kr. ned. Udviklingen har altså berøvet denne mand en købeevne på 2 000 kr. i disse 5 år. Den samme inflation har jobbet hans eget hus op, og derfor skal han betale mere i skat, fordi man har sat værdien af hans bolig, som faktisk er nøjagtig den samme, op. Det synes jeg er en urimelighed. Jeg skjulte aldeles ikke, at andre også ville få en fordel derved. Jeg sagde ganske klart, at vi, der har inflationsprægede indtægter, naturligvis også vil få det. Men det var ikke afgørende; det

afgørende var, at man ikke øvede uret mod disse mennesker, der havde foretaget noget for dem selv og for samfundet nyttigt, nemlig foretaget en opsparing. Jeg sagde udtrykkeligt, at dette ikke var nogen principiel løsning, at jeg ikke fandt anledning til for det kommende år at forhøje værdien af egen bolig; jeg stillede kun forslag og spurgte kun ministeren om dette ene år, idet jeg gik ud fra, at når vi fik en ny vurdering, ville det blive nødvendigt at tage dette spørgsmål op på en anden basis og gennemarbejde det.

Endelig: det er ikke første gang, hvis jeg ikke husker meget fejl — jeg kan ikke huske, om det skete ved lov eller administrativt — men man har i hvert fald en gang tidligere efter krigen sagt, at en vurderingsstigning ikke skulle have indflydelse på disse forhold. Da vi lavede grundstigningsskyldloven, var vi klar over, at det var rimeligt, at mennesker, der havde anskaffet deres egen bolig, ikke blev presset fra den derved, at der foregik en stigning af værdien af deres ejendom, en stigning, som de ikke selv kunne beherske. Derfor er der gjort, hvad gøres kan, for at disse mennesker ikke skal betale grundstigningsskyld af den stigning, der finder sted, medens de bor i denne ejendom. Hvis folk sparer op gennem deres arbejde og skaffer sig egen bolig for at have et sted at bo, så er denne lejlighed reelt og faktisk ikke af større værdi for dem, selv om man regner med højere tal, og så skal man ikke stille disse mennesker dårligere, end de ellers ville være blevet stillet.

Den højtærede minister siger — og det er selvfølgelig rigtigt — at det afgørende er det beløb, som kommunen eller staten skal bruge, og hvis beskatningsgrundlaget bliver således, at der bliver noget mere at lindre skatten på, så stiger selve skatten ikke, så vil procenten falde. Men der er jo det ved det, at der er mange blandede kommuner; man holder kunstigt huslejen nede i udlejningsejendommene, og deres værdi bliver derfor vurderet efter, hvad de indbringer i leje. Samtidig sker der en vurderingsstigning med hensyn til de huse, hvor der ikke lejes lejligheder ud, og den pris, de bliver sat til, er afhængig af, hvad der sker i handel og vandel, og bliver altså helt anderledes inflationspræget. Derfor

[Axel Kristensen.]

vil de mennesker, der bor i sådanne ejendomme, ved en vurderingsstigning få en større andel i skatten end de mennesker, der bor i de høje huse.

Endvidere er det da vitterligt, at der er sket en fuldkommen forkert bedømmelse hos myndighederne af, hvilke arealer man må bygge på. Opdelingen af jorden i inder- og yderzoner er forkert. Det har gjort, at udbuddet af jord til at bygge huse på er blevet for lille, det har presset grundpriserne op, og det har gjort, at priserne på de villaer, der er til udbud, er blevet presset helt urimeligt op. Ellers kunne grundpriserne ikke ligge sådan, som de gør rundt omkring København. Der er handlet imod det, der var forudsætningen, da vi gik ind for zone-loven, og det har påvirket de priser, der skal lægges til grund.

Jeg synes ikke, at ligningsrådet kunne gøre meget andet, end det har gjort; det havde en regel at følge og kunne ikke sætte sig ud over lovens mening. Men folketinget har mulighed for ud fra andre synspunkter end de skattemæssige at træffe en beslutning. En af mine partifæller i ligningsrådet, vist også en af de konservative, har sagt, at under den gældende lov må der ske en forhøjelse af denne procent. Det er da helt all right. Jeg har udtrykkelig sagt, at jeg vil ikke kritisere ligningsrådet derfor, men dette ting havde haft mulighed for, indtil vi fik en ny vurdering, at se på, hvordan forholdene ligger, og til at gennemarbejde spørgsmålet. Man skal ikke stille disse mennesker ringere end før, men det ser det altså ikke ud til at man vil lade være med.

Må jeg lige sige til det ærede medlem hr. Axel Sørensen, at jeg var meget glad for, at han var enig med mig i princippet. Han siger, at det må være sådan, at en parcel-ejer kan blive i sit hus, når han bliver gammel; udviklingen skal ikke tvinge ham væk. Det siger jeg også, det må vi finde en løsning på, for hvis vi skal i lag med principperne — hvad jeg synes man kunne have ventet med, til vi havde fået vurderingen — er jeg glad for, at jeg kan få støtte fra det radikale parti, således at folk ikke på grund af en økonomisk udvikling, som de ikke er herre over, skal tvinges fra deres hus og hjem. Jeg takker for tilslutningen, men er

bare ked af, at man ikke vil medvirke dertil nu; det er imidlertid rart at vide, at vi senere kan få hjælp til det, der er det væsentlige.

Til det ærede medlem hr. Holger Eriksen skal jeg ikke sige meget. Jeg har netop sagt, at man kan føre argumenter i marken for næsten enhver løsning. Det er i virkeligheden urimeligt at spille tingets tid med denne udrædning. Vi har landsmøde her på Christiansborg i dag, så der er ikke mange af mine partifæller til stede, og der er heller ikke mange medlemmer fra de andre partier, så vi kunne i og for sig godt holde op med denne diskussion. Men jeg vil lige tage det eksempel, at en mand har købt en villa for 100 000 kr. med en udbetaling på kun 10 000 kr. og han giver 6 pct. for pengene; så har han en renteudgift på 5 400 kr., og så får man ved dette regnestykke, at denne mand får lov at trække 3 600 fra. Han har haft en langt større renteudgift, vedligeholdelsesudgift og skatter; læg det så til og se, om han egentlig bor så meget billigere end den anden. Men hvis han i stedet for at købe denne villa havde købt sig en kolonihave til 20 000 kr., så skulle han ikke regne renteindtægten af de 20 000 kr. med og ikke betale af, hvad han høster på den grund, for man har lov at anbringe sine penge sådan, at de ikke giver erhvervsindtægt. Det er ikke en erhvervsindtægt at sætte penge i et højt hus. Det er jo et spørgsmål, om mennesker skal stilles ens, enten de sparer penge op, og så skal de jo betale indkomstskat af renterne, eller de skaffer sig noget for pengene, som de ikke skal betale skat af.

Jeg kan ikke se, at man overhovedet kan sammenligne vedligeholdelse i eget hus med vedligeholdelse af en lejlighed. Når man sætter en lejeindtægt, må man tage udgifterne med; men man sætter jo ikke en indtægt af den lejlighed, man lejer, og så kan man selvfølgelig heller ikke sætte en udgift. Man prøver her at forplumre det hele ved at blande alle mulige problemer og spørgsmål ind i det enkle, om vi ikke kunne vente et år med forhøjelsen og se, hvordan landet ligger, når vi får vurderet, i stedet for i en periode, hvor vi vel kan undvære pengene, at lægge en yderligere byrde på mennesker, der er hårdt ramt af den øko-

[Axel Kristensen.]

nomiske udvikling. Så enkelt er det for mig. Jeg har erkendt, at også andre ville få fordel af det, men vi får så se, om man kan finde bedre former end dem, vi har nu, og det skal vi såmænd med stor fornøjelse gå ind i en diskussion om i udvalget; vi vil gerne prøve at finde noget, der er fornuftigt. Men det må være efter de synspunkter, som det ærede medlem hr. Axel Sørensen angav, at folk, der har sparet penge op og skaffet sig deres eget hjem, ikke bagefter på grund af en forkert økonomisk udvikling skal tvinges fra deres hjem.

Holger Eriksen: Det ærede medlem hr. Axel Kristensen vendte nu tilbage til eksemplet med manden, der havde en pension på 11 400 kr., hvis købekraft blev forringet med 2 000 kr. i løbet af 5 år. Det vil jeg gerne bruge som udgangspunkt og sige, at den mand er naturligvis dårligere stillet nu; men det ærede medlem må dog forstå, at det vil han være, hvad enten han bor til leje, eller han har en ejendom, og hvis han bor til leje, må han finde sig i, at lejen stiger — og den er steget ganske betydeligt i de sidste 5 år. Lejen har han måttet betale uden at blinke, og har han ikke råd til at blive boende, så må han søge sig en billigere lejlighed. Men så snart han har eget hus — hævder det ærede medlem — skal der gælde helt andre regler; en sådan mand skal fredlyses, han må ikke komme til at betale mere. Det, der for mig er det væsentlige, og det ved den ærede ordfører for forslagsstillerne godt, er, at den mand, der sparer i en ejendom, er helt anderledes stillet skattemæssigt end den mand, der sparer på anden måde og udnytter sine penge på anden måde. Det vil vi aldrig nogen sinde kunne få et regulært svar på fra de herrer, for hvis de svarer regulært på det, er der ingen sag tilbage.

Det ærede medlem hr. Carsten Raft talte om dem, der var særlig hårdt ramt, fordi transportudgifterne steg. Her er der grund til at spørge: stiger transportudgifterne ikke for dem, der bor til leje? Er det kun dem, der bor i enfamiliehuse, der har øgede udgifter til transport?

Det ærede medlem talte også om amts-

skatterne. Ja men det ærede medlem er da ikke så naiv, at han tror, at det kun er dem, der formelt udreder amtsskatterne, der betaler dem. Det er naturligvis dem, der bor i amterne, fordi disse skatter fortrinsvis hviler på ejendomme. Grundejerne er ikke filantroper, de forhøjer lejen i takt med amtsskatternes stigning, og som følge deraf er det lige så godt ejere som lejere, der betaler amtsskatter. Hvorfor i al verden skal de så holdes udenfor?

Det ærede medlem hr. Carsten Raft var inde på noget i og for sig meget fornuftigt: hvis ejere af enfamiliehuse skal have skattefritagelse for den indvendige vedligeholdelse, bør det samme gælde for lejere, og det er praktisk talt alle lejere, der i øjeblikket har indvendig vedligeholdelsespligt. Det ærede medlem hr. Axel Kristensen gik jo imod den tanke, og der synes altså ikke at være enighed mellem de to partier om det, men i hvert fald tror jeg, at de, når de kommer til at stå ansigt til ansigt med lejerrepræsentanter i den kommende tid, vil få at vide, at de ikke vil finde sig i, at der opretholdes et dybt skel skattemæssigt mellem ejere og lejere.

Carsten Raft: Selvfølgelig overflyttes amtsskatterne, men den ejendomsform og tilværelsesform, husejeren har valgt sig, hviler meget, meget tungere på ham end på lejeren.

Hvad angår trafikudgifterne, tænker jeg selvfølgelig på de huse, der ligger uden for København, og hvis ejere jeg særlig repræsenterer. For beboerne af sådanne huse betyder transportudgifternes stigning en fordyrelse.

Man kan ikke tvinge et menneske mod dets vilje og natur, og jeg vil heller ikke tvinge den højtærede finansminister til den tankegang, at det ikke er den samlede skatteindkomst, det gælder. Jeg vil gøre den højtærede finansminister opmærksom på, at det er det. Det har det været siden den 4. oktober, da de konservatives og venstres fællesudtalelse kom på dagsordenen. Der taler vi om at sænke skatteindkomsten. Den højtærede minister må hellere holde godt på lommerne og passe på, for det bliver nok til noget. Det bliver måske ikke de beløb, vi har talt om, men det har ingen betydning. Det har derimod en forhøjelse af skatteindkomsten. Det pro-

[Carsten Raff.]

testerer vi imod, og så går vi videre med sænkningen. Den skal også nok komme, højtærede minister.

Axel Sørensen: Min afstandtagen fra det foreliggende lovforslag skyldes, at vi er så langt fremme i det ligningsarbejde, der påbegyndes på mandag, at jeg dårligt kan se, hvordan man skulle kunne gribe ind nu, uden at det ville medføre store administrative omkostninger.

Jeg er selvfølgelig glad for den imødekommethed, det ærede medlem hr. Axel Kristensen udviste, men det er min personlige opfattelse, at denne parcellist — hvis vi kalder ham, der har fået sit eget hus, sådan — har tilrettelagt sin økonomi og sin fremtid ud fra de bestående forhold og på grundlag af den gældende lovgivning. Derfor skal vi også her i tinget være os for at lave for meget om på de bestående forhold.

Jeg personlig foretrækker de mennesker, der stifter gæld for at få eget hus, for dem, der stifter gæld for at få en bil til privat formål. Her ønsker jeg, der skal gøres forskel.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Axel Kristensen): Jeg skal ikke trække sagen længere ud, men vil dog sige til det ærede medlem hr. Holger Eriksen, at der er en grundforskel i vor opfattelse, og det bliver måske derfor umuligt at råbe hinanden op.

Hvis der skal være mening i sammenligningen mellem den mand, der ejer et hus, og den mand, der er lejer, skal de have samme indtægt og vilkår hele livet igennem. Den ene har altså brugt alle sine penge . . . (Holger Eriksen: Hvor ved det ærede medlem det fra?) . . . Ja, han kan spare op, men så har han anbragt dem et sted og får en renteindtægt af dem. Han, der har foretrukket at lade være at bruge pengene og har skaffet sig tryghed på sine gamle dage, må altså ikke få udbytte af dem . . . (Finansministeren [Kampmann]: Han har heller ikke brugt dem!).

Formanden: Jeg henstiller, at man ikke afbryder taleren.

Ordføreren for forslagsstillerne (Axel Kristensen): Man får jo ikke en statistik til at passe på alle mennesker. Jeg vil vove den påstand, at de, der bor til leje i disse huse, ikke har sparet så meget op, som svarer til, hvad der kræves for at anskaffe sig en ejendom. Under lige økonomiske vilkår vil de ikke have gjort det. Den, der sparer op og lader være at købe fjernsyn, men bruger sine penge til at sætte i en ejendom for at have et sted at være, når han bliver gammel, har så den fordel, der flyder heraf, fremfor ham, der bruger alle pengene.

Finansministeren (Kampmann): En væsentlig del af den opsparing, ejeren af eget hus foretager, opstår ved, at huset er steget i værdi, og den, der har lånt ham penge, har lidt et tab på grund af prisstigningen. Derfor har husejerne tjent på bekostning af dem, der har sparet op, men ikke anbragt penge i eget hus.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Axel Kristensen): Jeg kender mange mennesker, der har sparet op af deres løn og lagt til side for at betale afdragene. De afdrag, de har betalt på deres eget hus, har de vel ikke fået ved inflationen, mens de sad som funktionærer rundt omkring i fabrikker og virksomheder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Poul Thomsen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren undersøge, om administrationen af statsinstitutionernes

[Formanden.]

brændselsindkøb over statens brændselskontor og indkøb af kontormaskiner over DSBs handelsafdeling harmonerer med den smidighed, som den decentraliserede handel giver? Vil ministeren foretage en afvikling af centralindkøbene?"

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 2. februar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning i anledning af en under 24. august 1959 i København undertegnet overenskomst med tilhørende brevvekslinger mellem Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland om ydelser til fordel for danske statsborgere, der har været ramt af nationalsocialistiske forfølgelsesforanstaltninger.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten [af Axel Kristensen m. fl.].

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af konventionen om oprettelse af Den europæiske Frihandelskommenslutning med tilhørende protokol om konventionens anvendelse på fyrstendømmet Liechtenstein, undertegnet i Stockholm den 4. januar 1960.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15⁵⁰.

48. møde.

Tirsdag den 2. februar kl. 14.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning i anledning af en under 24. august 1959 i København undertegnet overenskomst med tilhørende brevvekslinger mellem Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland om ydelser til fordel for danske statsborgere, der har været ramt af nationalsocialistiske forfølgelsesforanstaltninger.

Valgt blev: *Poul Hansen (Svendborg), Victor Gram, Hougaard, Frode Jakobsen, Viola Nørlov, Astrid Skjoldbo, Robert Sørensen, A. C. Normann, Ayoë Herbol, Helga Pedersen, Jens Chr. Christensen, Per Federspiel, Gideon, Ladefoged, Jacob Pedersen, Baagø og Poul Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten [af Axel Kristensen m. fl.].

Valgt blev: *Holger Eriksen, Ove Hansen, Erhard Jakobsen, Hans R. Knudsen, Johs. E. Larsen, Peter Nielsen, Edel Saunte, Axel Sørensen, Niels Andersen, Axel Kristensen, Anders Andersen, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Foged, Carsten Raft, Gottschalck-Hansen og Adolph Sørensen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af konventionen om oprettelse af Den europæiske Frihandelskommenslutning med tilhørende protokol om konventionens anvendelse på fyrstendømmet Liechtenstein, undertegnet i Stockholm den 4. januar 1960.

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 1815, fremsættelsen i tidenden sp. 2044).